

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1ObdoV/16/2014
Identifikačné číslo spisu:	9014898326
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:9014898326.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: JASENKA družstvo HUMENNÉ, Jasenovská 161, Humenné, IČO: 31 658 164, zastúpeného Mgr. Vladimírom Várgom, advokátom, Kukorelliho 58, Humenné, proti žalovanému: HALDY družstvo HUMENNÉ, Rázusova 1, Košice, IČO: 31 657 877, zastúpenému JUDr. Bartolomejom Kaščákom, advokátom, M. R. Štefánika 171, Vranov nad Topľou, v konaní o zaplatenie 26 887,07 Eur s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 14. augusta 2014, č. k. 1Obo/74/2011-454, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie žalovaného o d m i e t a .
- II. Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach, ako súd prvej inštancie, rozsudkom zo dňa 26. 10. 2006, č. k. 10Cb/2446/1996-324 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 810 000,-- Sk (26 887,07 Eur) s úrokom z omeškania vo výške 17,6% od 01. 06. 1997 do zaplatenia; o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že k ich náhrade zaviazal neúspešného žalovaného vo výške 263 293,-- Sk (8 739,73 Eur). Právne vec súd prvej inštancie posúdil podľa ustanovenia § 2 ods. 1 a 2 zákona č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vyporiadaní majetkových nárokov v družstvách a vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu žalobe v celom rozsahu vyhovel. Žalobca sa domáhal zaplatenia sumy 810 000,-- Sk (26 887,07 Eur) titulom majetkového vyporiadania po transformácii družstva HALDY, v. d., Humenné. Pôvodné výrobné družstvo HALDY vypracovalo transformačný projekt na základe správy o výsledku preverky správnosti účtovnej uzávierky za rok 1991 a prvý štvrťrok 1992, ktorý bol schválený dňa 31. 05. 1992. Z projektu podľa krajského súdu vyplýva, že dôjde k rozdeleniu družstva na dve samostatné družstvá, a to HALDY družstvo a Jasenka družstvo. V bode 7 písm. h/ transformačného projektu bolo dojednané, že spoločné činnosti, na ktoré boli uzavreté hospodárske zmluvy, budú ponechané do ukončenia platnosti hospodárskych zmlúv a mesačne sa budú rozúčtovávať v podiele 60% pre HALDY družstvo a 40% pre Jasenka družstvo, až do ukončenia ich činnosti. Nové družstvá vznikli zápisom do obchodného registra dňom 31. 08. 1992. Dňa 28. 08. 1992 bola podpísaná hospodárska zmluva medzi AS SLAG - SCRAP, vstupný areál VSŽ Košice, a HALDY v. d. Humenné.

Obsah zmluvy bol identický s obsahom predchádzajúcej hospodárskej zmluvy medzi totožnými účastníkmi. K momentu vzniku nástupníckych družstiev boli v platnosti ďalšie dve hospodárske zmluvy - o prenájme mechanizmov so spol. Gerta, a. s., za obdobie od 01. 06. 1992 do 31. 12. 1992, podpísaná dňa 01. 06. 1992 a zmluva so strediskom Voda - kúrenie VSŽ Košice, ktorá bola ukončená rovnako ku dňu 31. 12. 1992. Súd prvého stupňa uzavrel, že nové hospodárske zmluvy mohli vzniknúť pre novovznikajúce subjekty až po 31. 08. 1992, je tak potrebné vychádzať z toho, že pri zachovaní pôvodného obsahu plynuli práva a povinnosti z nich pre dodávateľa v. d. HALDY Humenné, čo s poukazom na znenie transformačného projektu znamená, že zisk plynúci z takýchto činností bolo potrebné rozdeliť pomerom 60:40. Tento záver vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (uznesenie zo dňa 27. 05. 2005, sp. zn. 7Obo/276/2003, ktorým bolo zrušené predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa v predmetnej veci). Nárok uplatnený v konaní pozostával zo 4 samostatných nárokov, a to nároku na zaplatenie sumy 400 000,-- Sk titulom podielu na spoločných činnostiach za obdobie od 31. 03. 1992 do 31. 08. 1992, nároku na zaplatenie sumy 100 000,-- Sk ako podielu za obdobie september až december 1992, nároku na zaplatenie sumy 150 000,-- Sk za obdobie od 01. 01. 1993 do 31. 03. 1993 a sumy 160 000,-- Sk z vysporiadania majetku družstevného podniku Agroco Praha.

2. V súvislosti s nárokom na zaplatenie sumy 400 000,-- Sk súd prvej inštancie vykonal dokazovanie znaleckým posudkom vypracovaným Ing. Michalom Gnapom, podľa ktorého bol vytvorený zisk 1 434 654,-- Sk, čo je zisk po úprave za obdobie od 01. 04. 1992 - 31. 08. 1992, pričom k sume zisku 776 667,-- Sk pripočítal znalec neoprávnene zaúčtovanú odmenu Albíne Antoňákovovej vo výške 657 960,-- Sk. Žalobcovi má patriť 40% z uvedenej sumy, čo je o 173 861,-- Sk, viac ako v konaní uplatnených 400 000,-- Sk. Súd prvej inštancie uzavrel, že voči žalobcovi by bolo nespravodlivé, keby neoprávnene účtované položky mali vplyv na jeho podiel na zisku a sumu v uplatnenom rozsahu 400 000,-- Sk žalobcovi priznal.

3. V súvislosti s uplatneným nárokom na zaplatenie sumy 100 000,-- Sk, krajský súd zo znaleckého posudku zistil, že zisk za obdobie september až december 1992 bol 1 124 637,-- Sk. Žalovaný zaplatil žalobcovi sumu 217 885,-- Sk za mesiac september 1992, o časti nárokov žalobcu za obdobie október - november 1992 právoplatne rozhodol Okresný súd v Humennom rozsudkom zo dňa 20. 12. 2002, sp. zn. 11C/449/2000. Po odpočítaní sumy 217 885,-- Sk za obdobie september 1992, ktorú žalovaný dobrovoľne zaplatil, a po odpočítaní sumy 112 383,-- Sk, ktorú zaplatil žalovaný dňa 28. 07. 1995 ako 40% podiel na spoločnej činnosti v mesiaci október, november a december 1992 a sumy 183 881,-- Sk na základe rozsudku Okresného súdu v Humennom, stále zostáva nezaplatená suma vyššia ako tá, ktorú si žalobca uplatnil v konaní (celkovo si žalovaný uplatnil sumu 691 554,-- Sk za uvedené obdobie, pričom vyčíslený podiel, ktorý by mu mal patriť, je 753 839,-- Sk). Súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný odmietal poskytnúť žalobcovi doklady o zisku a keďže tento si uplatnil nárok len odhadom vo výške nižšej, vyhovel mu v takto uplatnenom nároku do výšky uplatnenej žalobným petitom.

4. Ďalej nárok na zaplatenie sumy 150 000,-- Sk za spoločné činnosti v období prvého štvrťroka 1993 považoval súd prvej inštancie za dôvodný s tým, že zo znaleckého posudku vyplynulo, že zisk bol v danom období 1 411 691,-- Sk, podiel žalobcu tak činí 564 676,-- Sk. Súd odrátal od vyčíslenej sumy zisku faktúru za mesiac december 1992 vo výške 759 961,-- Sk zúčtovanú v mesiaci marec 1993, potom podiel žalobcu činí 260 692,-- Sk, čo je viac ako žalobca v konaní žiadal a jeho nároku tak v požadovanom rozsahu vyhovel. V súvislosti s opodstatnenosťou žalobcovho nároku na zaplatenie sumy 160 000,-- Sk súd prvej inštancie uzavrel, že žalovaný si nesplnil povinnosť znalcovi predložiť doklady potrebné pre vypracovanie znaleckého posudku a súd tak vychádzal z obsahu záznamu zo dňa 02. 09. 1992 a dospel k záveru, že nárok žalobcu uplatnený v nižšej výške je dôvodný.

5. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že v priebehu konania si žalovaný protižalobou uplatnil nárok na zaplatenie sumy 382 820,-- Sk. Krajský súd tento nárok vyhodnotil ako obranu žalovaného proti žalobcovi, v ktorej však žalovaný neunesol dôkazné bremeno. Tvrdenie žalovaného o zvýšení vkladu v Českomoravskej a Slovenskej investičnej spoločnosti, a. s., o 300 000,-- Sk len novovzniknutým družstvom Haldy k 01. 12. 1992, čím malo dôjsť k navýšeniu majetku na 37,5%, vyhodnotil súd prvej inštancie ako nepravdivé. Krajský súd zistil, že suma 300 000,-- Sk bola uhradená zo spoločného účtu a

spoločných finančných prostriedkov pôvodného družstva Haldy, v. d. a išlo o sumu pôžičky pre uvedenú investičnú spoločnosť. Táto spoločnosť dňa 22. 12. 1992 vrátila pôžičku v pomere 60% a 40% na účty novovzniknutých družstiev. Obrana žalovaného tak nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. V závere rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na to, že kontrolný posudok Ing. Kristíny Jakabovej potvrdil závery pôvodného znaleckého dokazovania. S uplatnenou námietkou premlčania žalovaným sa súd prvej inštancie vysporiadal tak, že táto je nedôvodná, keďže uplatnené nároky sa posudzujú podľa § 397 Obchodného zákonníka v 4-ročnej premlčacej dobe.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, na odvolanie žalovaného, rozsudkom zo dňa 06. 02. 2008, č. k. 2Obo/5/2007-343, rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. V časti ohľadne trov prvostupňového konania napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov prvostupňového konania v sume 129 075,-- Sk. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote dovolanie, ktorému dovolací súd vyhovel a rozhodnutie odvolacieho súdu uznesením z 29. 09. 2011, č. k. 1ObdoV/37/2009 v znení opravného uznesenia z 24. 11. 2011, č. k. 1ObdoV/37/2009 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

7. V ďalšom konaní odvolací súd napadnutým rozsudkom z 14. augusta 2014, č. k. 1Obo/74/2011-454 rozsudok súdu prvej inštancie v časti uloženia povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 21 576,05 Eur s 17,6% úrokom z omeškania od 01. 06. 1997 do zaplatenia, potvrdil a vo zvyšku (5 311,02 Eur) zmenil tak, že návrh zamietol. Rozhodnutie o náhrade trov konania odvolací súd zrušil a v tejto časti vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolací súd zdôraznil, že predmetom konania je nárok žalobcu na zaplatenie istiny pozostávajúcej zo štyroch nárokov, vyplývajúcich z transformačného projektu družstva Haldy, v. d., Humenné. Súd prvej inštancie návrhu vyhovel v celom rozsahu po vykonaní znaleckého dokazovania znalcom Ing. Michalom Gnapom a kontrolným posudkom Ing. Kristíny Jakabovej. Predmetom odvolacieho konania bolo posúdenie správnosti postupu a rozhodnutia krajského súdu, ktorým bolo návrhu vyhovené, ako aj rozhodnutie o náhrade trov konania.

8. Odvolací súd v prvom rade odkázal na rozhodnutie dovolacieho súdu, ktorý vo svojom rozhodnutí konštatuje, že ohľadom uplatneného nároku započítaním v rámci obrany, dôkazné bremeno zaťažuje žalovaného. Čo sa týka konštatovania súdu prvej inštancie o existencii nároku žalobcu v miere vyššej, ako je v konaní uplatnená, odvolací súd zdôraznil zásadu iudex ne eat petita partium (sudca nech nejde nad návrhy strán), ktorú krajský súd správne aplikoval a vyhovel návrhu žalobcu len do výšky nároku uplatneného žalobným petitom.

9. K námietke, týkajúcej sa nesprávnosti postupu pri rozhodovaní o protižalobe, odvolací súd dodal, že ani podľa dovolacieho súdu v konaní nedošlo postupom súdu prvej inštancie k žiadnej vade a jeho postup bol správny.

10. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolací súd ďalej uviedol, že súd prvej inštancie dospel k správne záveru o existencii dohody formulovanej v transformačnom projekte, ktorá formuluje záväzný postup pre novovznikajúce subjekty tým, že počíta s možnosťou vykonávania spoločných činností (a vytvárania zisku) aj v období po vyhotovení projektu a dokonca aj pre obdobie po zániku pôvodného družstva s tým, že určuje podiel novovznikajúcich subjektov na zisku z takýchto činností. Nemá preto podľa odvolacieho súdu oporu v zákone tvrdenie žalovaného, že v čase neexistencie družstiev sa tieto nemohli k ničomu zaväzovať. Schválený transformačný projekt je pre oprávnené osoby a orgány družstva záväzný, pričom z jeho obsahu musí vyplývať aj úprava vzťahov medzi novovznikajúcimi subjektmi. Podľa odvolacieho súdu samotný žalovaný takúto dohodu rešpektoval pri vyplácaní podielu z činností, za ktoré dobrovoľne úhrady vykonal. Odvolací súd zdôraznil, že súd prvej inštancie plne rešpektoval závery znaleckého dokazovania a hoci znalec Ing. Gnap vyslovil určité nedostatky v procese skúmania položených otázok, dal súdu ucelené a konečné závery, od ktorých bolo možné ďalej odvíjať posúdenie skutkového stavu a dospieť k správnym právnym záverom. Poukaz žalovaného na posudok v inom konaní (v odvolaní označený ako sp. zn. 10C/2611/1996), je preto podľa odvolacieho súdu v danom kontexte úplne irelevantný.

11. Ostatná námietka žalovaného, sa týkala sumy vo výške 100 000,-- Sk, priznanej žalobcovi za obdobie spoločných činností zo zmlúv uzavretých za existencie právneho predchodcu novovzniknutých družstiev za obdobie 09/1992 - 12/1992. Odvolací súd uviedol, že tento nárok súd prvej inštancie vyhodnotil ako nárok na zaplatenie pomerného podielu 40-tich % zo zisku na spoločných činnostiach v uvedenom období dôvodný s tým, že zo znaleckého posudku vyplýva existencia zisku za toto obdobie vo výške 1 124 637,-- Sk. Žalovaný dobrovoľne zaplatil 217 885,-- Sk, následne 112 353,-- Sk a na základe rozhodnutia Okresného súdu Humenné sumu 183 891,-- Sk. S ohľadom na nesprávne účtovanie, ako uviedol znalec, nedošlo v decembri 1992 k strate, ako by vyplývalo z účtovnej závierky, ale v skutočnosti k zisku vo výške 461 596,-- Sk, z čoho je 40% 184 638,-- Sk, teda viac, ako si uplatnil žalovaný. Z obsahu samotného odvolania, ako aj tvrdení účastníkov pred súdom prvej inštancie vyplýva, že ide o sumu nad rámec súm uplatnených v uvedených konaniach a reflektujúcich skutočnosť, že v účtovaní zisku zo spoločných činností došlo k nedostatkom, ktoré viedli k nesprávnemu určeniu podielu žalobcu na zisku z týchto činností, čo aj bolo znaleckým dokazovaním osvedčené. Preto je aj táto námietka žalovaného podľa odvolacieho súdu nedôvodná.

12. K úvahe súdu prvej inštancie o výške nároku na zisk zo spoločných činností za obdobie 01/1993 - 03/1993 v prospech žalobcu, odvolací súd poukázal na odôvodnenie súdu prvej inštancie, ktoré aj v súvislosti s týmto nárokom vychádza zo záverov znaleckého posudku a priznáva žalobcovi len sumu v konaní uplatnenú, hoci z posudku vyplýva, že v danom období by mu vznikol nárok na podiel, zodpovedajúci sume prevyšujúcej sumu uplatnenú v konaní. Odvolací súd dodal, že z odvolania nevyplyvajú žiadne návrhy, ani relevantné spochybnenie záverov predložených znalcom a odvolací súd tak uzavrel, že aj v tejto časti je rozhodnutie krajského súdu správne.

13. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia rovnako uviedol, že vzhľadom na nedostatočné odpovede znalcov, vyplývajúce z nedostatku súčinnosti zo strany žalovaného, súd prvej inštancie vec ustálil tak, že vychádzal z obsahu záznamu z 02. 09. 1992 (ktorý je však len zápisnicou bez priložených účtovných dokladov, ktorými by bolo možné osvedčiť skutočný zisk spoločného podniku), pričom však tento dôkaz nie je dostatočným pre záver o existencii takejto pohľadávky žalobcu voči žalovanému. Pokiaľ neexistuje priamy a hodnoverný dôkaz svedčiaci o skutočnej výške podielu žalobcu na zisku po družstevnom podniku Agroco Praha, nemožno tomuto návrhu vyhovieť. Tu odvolací súd poukázal aj na závery v poradí druhého znaleckého dokazovania, kedy znalkyňa priamo uvádza, že takýto podiel nie je možné pre nedostatok podkladov vyčísliť. Keďže žalobca v tejto časti neunesol dôkazné bremeno, v tejto časti odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil a návrh žalobcu zamietol.

14. Námietka žalovaného, týkajúca sa priznaného nároku na úrok z omeškania bola odvolacím súdom vyhodnotená ako nepodložená. Súd prvej inštancie priznal zákonné príslušenstvo vo výške určenej v súlade so zákonnou úpravou, obsiahnutou v Obchodnom zákonníku v čase vzniku nároku uplatneného v danom konaní, a to v súlade s § 736a, § 768f Obchodného zákonníka, ktoré pre úpravu omeškania za rozhodujúci ponechávajú moment vzniku nároku, t. j. porušenia povinnosti, teda bude aplikovaná úprava § 369 Obchodného zákonníka v spojení s § 502. Žalobca žiadal vo svojom zmeňujúcom návrhu, vznesenom na pojednávaní dňa 29. 06. 2000 takto určené príslušenstvo, pričom súd zmenu návrhu svojím uznesením pripustil. Žalobca zohľadnil plynutie premlčacej doby a na túto prihliadol aj súd prvej inštancie, kedy skonštatoval, že hoci ide o nárok uplatnený za obdobie rokov 1992, príslušenstvo priznáva podľa návrhu od 01. 06. 1997, keďže v tomto období už neexistuje prekážka premlčania s poukazom na § 397 Obchodného zákonníka.

15. Na námietku žalovaného k nesprávne vyhodnotenému protinároku vo výške 382 820,- Sk, odvolací súd poznamenal, že krajský súd sa s námietkou existencie protinároku vysporiadal a zistil, že tento nie je dôvodný. Pokiaľ žalovaný vzniesol v odvolacom konaní ďalšie skutočnosti, ktoré v konaní pred súdom prvej inštancie neuviedol, ani nežiadal vykonať dokazovanie s nimi súvisiace, takýto jeho postup po skončení dokazovania je podľa odvolacieho súdu neprípustný. Potenciálny prepočet už uskutočneného obchodu a hypotetické domnienky o nároku na predaj zvyšku akcií, ktoré už platne prešli na subjekt žalobcu, nemá podľa odvolacieho súdu oporu v zákone.

16. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v časti jeho potvrdzujúceho výroku podal žalovaný dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že v konaní mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa žalovaného je ďalej konanie postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Žalovaný navrhol rozhodnutie v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a priznať mu trovy dovolacieho konania. Podľa žalovaného sa odvolací súd neriadil právnym názorom dovolacieho súdu, čo do spôsobu a rozsahu dokazovania s tým, že nevykonával dokazovanie, ktoré bolo riadne navrhnuté. Odvolací súd sa podľa žalovaného nevyporiadal s jeho námietkami a argumentáciou, ani neoboznámil obsah súdnych spisov Okresného súdu Humenné sp. zn. 18C/103/2010 a 11Co/21/2008, na ktoré žalovaný poukázal v podaní zo dňa 29. 07. 2014. Týmto postupom malo dôjsť k porušeniu práva žalovaného na spravodlivé posúdenie veci a na zákonné a spravodlivé rozhodnutie.

17. Žalovaný v ďalšom podrobne poukázal na priebeh doterajšieho konania a rozsah uplatnených nárokov. Dodal, že v konaní vedenom na Okresnom súde Humenné si žalobca uplatnil nárok na podiel z tzv. spoločnej činnosti za mesiac december 1992 vo výške 3 149,21 Eur (94 873,-- Sk). Rozsudkom zo dňa 19. 11. 2012, sp. zn. 18C/103/2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 2Co/63/2013-266, bola žaloba žalobcu právoplatne zamietnutá. Tieto súdy konštatovali, že v uvedenom čase platila medzi účastníkmi iba zmluva o nájme mechanizmov, ktorá bola ukončená 31. 12. 1992 a ktorý nájom žalovaný riadne uhradil. Existencia iných spoločných činností, na ktoré by sa vzťahovali ustanovenia transformačného projektu o spoločnej činnosti novovzniknutých družstiev účastníkov konania a ktoré by bolo možné deliť, rozúčtovať podľa zásad prijatých v transformačnom projekte, v konaní zistené neboli. Žalovaný dodal, že platnosť zmluvy po VD Haldy o oprave koľajových zvrškov na Halde VSŽ Košice v zmysle hospodárskej zmluvy č. 01/AN/H/92 skončila ku koncu septembra 1992. Za uvedený mesiac september žalovaný uhradil na účet žalobcu a nie je to predmetom žiadneho sporu. V obdobnom spore, týkajúcom sa faktúr žalobcu za október a november 1992, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 11C/21/2008 (resp. 11C/449/2000), bolo zaujaté stanovisko k neplatnosti akýchkoľvek dohôd o tzv. spoločnej činnosti, ktoré by mohli vychádzať z transformačného projektu býv. VD Haldy. Toto stanovisko bolo potvrdené v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu dovolacieho, pod sp. zn. 3MCdo/3/2007 zo dňa 26. 02. 2008 a následne aj Krajského súdu v Prešove, ako odvolacieho súdu, pod sp. zn. 5Co/96/2008 zo dňa 05. 06. 2008. Týmto podľa žalovaného došlo k vydaniu nepredvídateľného rozhodnutia s tým, že prejednanie sporu trvalo neprimerane dlho.

18. Žalobca v podanom vyjadrení k dovolaniu žalovaného uviedol, že považuje napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne a plne sa s ním stotožňuje. Podané dovolanie žalovaného je podľa žalobcu účelové s tým, že žalovanému postupom súdov nebolo odňaté jeho právo konať pred súdom. Žalobca dodal, že vo vykonaných znaleckých posudkoch bolo konštatované neúplné predloženie podkladov zo strany družstva Haldy a Agroco Praha, resp. žalovaného. Aj táto skutočnosť podľa žalobcu svedčí o neopodstatnenosti tvrdení žalovaného. Preto žalobca navrhol, aby dovolací súd podanému dovolaniu nevyhovel.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ C. s. p.).

20. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 01. 07. 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C. s. p. (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované), a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 a § 238 O. s. p.

21. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne. V záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky). Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. O. s. p. (I. ÚS 4/2011).

22. Dovolanie v občianskom súdnom konaní je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým môže dovolací súd zasiahnuť do už odvolacím súdom právoplatne nastoleného stavu právnej istoty účastníkov konania o predmete konania. Preto dovolanie neslúži na nápravu akýchkoľvek väd prvostupňovej alebo druhostupňovej fázy základného konania, ale len väd, ktorých závažnosť zákonodarca povýšil nad právnu istotu účastníkov konania (I. ÚS 35/2013).

23. Dovolanie možno podať iba ak to výslovne pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Občiansky súdny poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone [§ 238 O. s. p. (pokiaľ ide o rozsudok) a § 239 O. s. p. (pokiaľ ide o uznesenie)], alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (§ 237 O. s. p.) Dovoláním z dôvodov uvedených v ust. § 237 O. s. p. je možné napadnúť všetky rozhodnutia odvolacieho súdu bez ohľadu na formu rozhodnutia, na jeho obsah alebo na povahu predmetu konania. Prípustnosť dovolania podľa ust. § 237 O. s. p. nie je daná tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou z väd uvedených v tomto ustanovení. Dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je v tomto prípade prípustné iba vtedy, ak touto vadou rozhodnutie skutočne trpí, t. j. ak sa stali skutočnosť, v dôsledku ktorých vada vznikla a prejavila sa v rozhodnutí (postupe) odvolacieho súdu. K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd uvedených v ust. § 237 O. s. p., prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale z úradnej povinnosti (ust. § 242 O. s. p.).

24. V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. Prípustnosť dovolania proti rozsudku upravuje § 238 O. s. p., a to pre prípad rozsudkov odvolacích súdov, ktorými bol rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej zmenený podľa ods. 1, resp. v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci podľa odseku 2 a tiež v prípade, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. (odsek 3).

25. Dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 C. s. p. uvádza, že dovoláním napadnutý rozsudok v časti výroku, ktorým bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdené, nevykazuje znaky žiadneho z rozhodnutí podľa § 238 O. s. p., keď odvolací súd v ďalšom konaní sa od právneho názoru dovolacieho súdu neodchyľil (rozhodnutie odvolacieho súdu bolo zrušené pre jeho nepreskúmateľnosť), prípustnosť dovolania preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodíť.

26. Dovolateľ vady konania v zmysle ust. § 237 písm. a/ až e/, g/ O. s. p. v dovolaní nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť tohto opravného prostriedku preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodíť.

27. Dovolateľ vo svojom dovolaní namietal vadu konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p., v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

28. Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa strane sporu znemožní realizácia jej procesných práv, priznaných jej v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jej práv a právom chránených záujmov. Táto vada konania znamená porušenie základného práva strany sporu na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy

Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

29. Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala strane sporu. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje strane sporu realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

30. Podľa dovolateľa odvolací súd v potvrdzujúcom výroku napadnutého rozsudku vychádzal z neúplne zisteného skutkového stavu, neriadil sa právnym názorom dovolacieho súdu, keďže nevykonával dokazovanie navrhnuté v súlade s § 205a ods. 1 písm. d/ O. s. p. K týmto námietkam dovolací súd uvádza, že opodstatnenosť týchto námietok žalovaného by bolo možné posúdiť len v prípade, ak by dovolanie bolo procesne prípustné (o tento prípad ale nejde), nakoľko uvedené námietky treba považovať za dovolacie dôvody podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., ktoré však sami o sebe prípustnosť dovolania nezakladajú. Skutočnosť, že by konanie bolo postihnuté tzv. inou vadou, môže byť len odôvodnením dovolania za predpokladu, ak je toto prípustné, nie však dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O. s. p. Dovolací súd zdôrazňuje, že žalovaným tvrdené neúplné zistenie rozhodujúcich skutkových zistení, prípadne aj nevykonanie niektorého dôkazu v súlade s § 205a ods. 1 písm. d/ O. s. p., môže viesť k nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že žalovaný dôkazy (rozhodnutia súdov), ktoré navrhoval vykonať, v odvolacom konaní ani nedoložil.

31. Rovnako nemožno vidieť dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. v právnych záveroch, ku ktorým dospel odvolací súd v napadnutom rozsudku, lebo právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nezakladá dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmatečnosť rozhodnutia). Posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali, alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, by tak prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad v prejednávanej veci nejde.

32. K tvrdeniu žalovaného, že odvolací súd sa nevyporiadal s jeho námietkami a argumentáciou, dovolací súd poznamenáva, že odvolací súd v napadnutom rozsudku jasne a dostatočne vysvetlil dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva jednostrannosť alebo nejasnosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k záveru, že skutkové a právne závery dovolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O. s. p.) Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného.

33. So zreteľom na vyššie uvedené preto dovolací súd dovolanie žalovaného proti napadnutému rozsudku dovolacieho súdu podľa § 447 písm. c/ C. s. p. ako procesne neprípustné odmietol bez toho, aby sa mohol zaoberať dôvodnosťou dovolania.

34. V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 453 ods. 1 C. s. p. v spojení § 255 ods. 1 C. s. p.). Podľa § 262 ods. 2 C. s. p. o výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

35. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 5:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. 05. 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.